

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΙΚΟΝΙΚΗΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ

ΚΕΧΡΗ Ζ.¹, και ΚΟΤΡΟΖΟΥ Κ.¹

¹ Ενιαίο Λύκειο Αυλωναρίου, Δ/νση Β/θμιας Εκπαίδευσης Ν. Ευβοίας
e-mail: rkehri@otenet.gr

ΕΚΤΕΝΗΣ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η ανεργία στην Εύβοια και ειδικότερα στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Αυλώνος έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια με αποτέλεσμα την εσωτερική μετανάστευση των νέων αλλά και οικογενειών προς τα αστικά κέντρα. Δυστυχώς δεν έχει υπάρξει μια οργανωμένη προσπάθεια ενημέρωσης των πολιτών σε τουριστικές (οικοτουρισμός) και συμπληρωματικές (συνεταιρισμοί δημιουργίας και επεξεργασίας παραδοσιακών προϊόντων) δραστηριότητες που στηρίζονται οικονομικά από την ΕΕ. Σκοπός του ΣΠΠΕ της σχολικής μονάδας μας ήταν:

- η άτυπη εκπαίδευση των μαθητών στα θέματα οικονομικής ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο, με δράσεις τουριστικού ενδιαφέροντος ολικής ποιότητας και σύνδεση του σχολείου με την αγορά εργασίας,
- συμπληρωματικές δράσεις όπως η παραγωγή τοπικών παραδοσιακών προϊόντων και η καταγραφή/διατήρηση/ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς,
- η δημιουργία ευσυνείδητων πολιτών που είναι σωστά ενημερωμένοι και δραστηριοποιούνται επαγγελματικά πέρα από τους στενούς ορίζοντες της προοπτικής απασχόλησης στο δημόσιο τομέα, με παράλληλη διάθεση προστασίας του περιβάλλοντος,
- η γνώση εκμετάλλευσης των ευρωπαϊκών πηγών χρηματοδότησης και τελικά η ενίσχυση της ευρωπαϊκής ταυτότητας των πολιτών.

ΚΕΧΡΗ Ζ.¹, and ΚΟΤΡΟΖΟΥ Κ.¹

¹General Lyceum of Avlonari, Secondary Education Office- Prefecture of Evia
e-mail: rkehri@otenet.gr

ABSTRACT

The unemployment rates in the island of Evia are rather high compared to the average of the country. As a consequence for the municipality of Avlonos, young people or even families immigrate towards the industrial centers of Chalkida and Athens. Up to now, there hasn't been any organized campaign to inform the local community about the agrotourism and supplementary activities like the trade of local, traditional products; activities which can be subsidized by the 3rd Common Support Framework. The title of our environmental education program was "Creating the Model of an Agrotourism Unit" and it aimed to the following:

- Ø The informal education of our students on topics like local economic development, total quality tourism activities and connection of secondary education to the labor market,
- Ø Supplementary activities like the trade of local traditional products and the registration-preservation-promotion of local nature and culture inheritance,

Ø Creating environmentally sensitive citizens, well-informed and willing to work beyond the restricted scope of the public sector either by establishing their own business or by working for a private owner of an agrotourism unit.

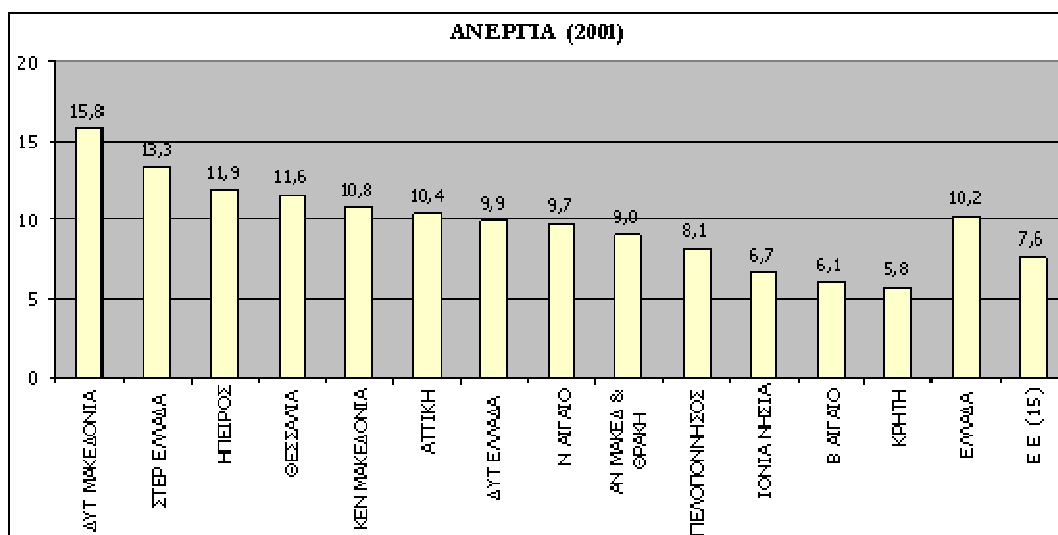
Ø A trend to protect the environment for total well-being, know-how on deriving funds from European Union programs and finally reinforcement of their European identity.

Λέξεις κλειδιά: αγροτουρισμός, βιώσιμη ανάπτυξη, προστασία περιβάλλοντος, ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς, δημιουργία υπο-ομάδων, νέες τεχνολογίες, ενεργητική μάθηση, συμμετοχή τοπικής κοινωνίας, δημοσιότητα, ευρωπαϊκά προγράμματα, τεχνογνωσία, σύνδεση με αγορά εργασίας.

1. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΘΕΜΑΤΟΣ

- § Η ανεργία που πλήττει την περιοχή (Πίνακας 1).
- § Η έλλειψη ενημέρωσης για τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού.
- § Η ανάγκη ευαισθητοποίησης των πολιτών του Δήμου μας στο θέμα της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης που συνδέεται άμεσα με την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και την προστασία του φυσικού πλούτου της περιοχής
- § Δραστηριοποίηση πάνω στην έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης

Πίνακας 1. Ποσοστά ανεργίας στις περιφέρειες της χώρας, στο σύνολο & στην ΕΕ
(Πηγή: Επιμελητήριο Αργολίδας)

2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Γνωστικοί

- Το πρόγραμμα αυτό, συνδυάζοντας την διεπιστημονική (συνεργασία καθηγητών διαφόρων ειδικοτήτων) και την ολιστική (ενσωμάτωση στα θέματα του φυσικού περιβάλλοντος των οικονομικών, πολιτισμικών κ.ά. θεμάτων) θεώρηση της εκπαίδευσης στοχεύει στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, της ικανότητας επιλεκτικής αναζήτησης πληροφόρησης και στην απόκτηση δεξιοτήτων λήψης αποφάσεων και επικοινωνίας καθώς και στην απόκτηση τεχνογνωσίας.

- Να γνωρίσουν οι μαθητές και οι πολίτες του Δήμου μας τα κυριότερα κοινωνικά προβλήματα που απορρέουν από τον οικονομικό μαρασμό (π.χ. ναρκωτικά, ενδο-οικογενειακή βία κ.ά.) και τις δυνατότητες εξόδου από αυτόν.
- Οι μαθητές να έρθουν σε επαφή με τις διαδικασίες που απαιτούνται, για να διεκδικήσουν την πληροφόρηση και να έλθουν σε επαφή με τους διάφορους φορείς, έτσι ώστε να διαμορφωθεί μια αμφίδρομη επικοινωνία, που θα έχει στόχο να συμφιλιώσει το σχολείο με την πραγματική ζωή των ενηλίκων.
- Ως μαθητές του Λυκείου (16-18 ετών), να λάβουν υποστήριξη στην επιλογή του επαγγελματικού προσανατολισμού τους.
- Να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος και των παραδοσιακών-φιλικών προς το περιβάλλον τακτικών του παρελθόντος για το σύγχρονο άνθρωπο.

Συναισθηματικοί

- Να ευαισθητοποιηθούν για το περιβάλλον στο οποίο ζουν ώστε να συνδράμουν στην προστασία/διαφύλαξή του
- Να γίνουν περισσότερο υπεύθυνοι και να δρουν άμεσα για την επίλυση περιβαλλοντικών και άλλων προβλημάτων.

Ψυχοκινητικοί

- Να δοθούν ευκαιρίες στους μαθητές ν' αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες αλλά κυρίως στάσεις και αξίες (αλληλεξάρτηση, κοινωνική δικαιοσύνη, ειρηνική επίλυση διαμαχών) μέσα από την συνεργασία τόσο μεταξύ τους και τους καθηγητές τους, όσο και με τους υπεύθυνους φορείς.

Σε αντίθεση με το επίσημο αναλυτικό πρόγραμμα, όπου κάθε παρέκκλιση από τις οδηγίες ελέγχεται, εδώ ενθαρρύνονται οι αναζητήσεις, οι πρωτοβουλίες και οι πειραματισμοί. Έτσι δίνεται η δυνατότητα απομάκρυνσης από το συγκεντρωτικό μοντέλο επικοινωνίας που επιβάλλει το παραδοσιακό σχολείο. Επίσης, να γίνει άνοιγμα των σχολείων προς την τοπική κοινωνία με την εμπλοκή γονέων και φορέων.

3. ΜΕΘΟΔΟΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

- η** Τρεις (3) καθηγητές (ΠΕ04-Φυσικός, ΠΕ06-Αγγλικής, ΠΕ09-Οινομολόγος)
- η** Τριάντα πέντε (35) μαθητές της Α' και Β' τάξης
 - ο Δημιουργία υποομάδων μαθητών (ανεύρεσης χρηματοδότησης, αρχιτεκτονικής-διακόσμησης, προσωπικού-εστίασης, δραστηριοτήτων, marketing)
 - ο Διερευνητική αξιολόγηση
 - ο Αναζήτηση πληροφοριών (Συμβατική βιβλιογραφία, Διαδίκτυο)
 - ο Συνεργασία με φορείς (Αγροτουριστική ΑΕ, Επιμελητήριο Χαλκίδος, ΚΕΤΑ Ευβοίας, πολιτικός μηχανικός, οικοκυρά, γυμναστής, Δήμοι, υπεύθ. περιβαλλοντικής κ.ά.)
 - ο Επισκέψεις μαθητών σε περιοχές που έχουν αναδειχθεί και αξιοποιηθεί τουριστικά (π.χ. Δ. Κύμης, διάνοιξη μονοπατιού για το Μύλο του Σαντά).
 - ο Φωτογράφιση - Βιντεοσκόπηση - Δημιουργία αρχείου
 - ο Ημερίδες με συμμετέχοντες από αρμόδιους φορείς
 - ο Διαμορφωτική αξιολόγηση
 - ο Ενεργός συμμετοχή στη μάθηση, μάθηση μέσω ανακάλυψης.
 - ο Εξωσχολικές δραστηριότητες που βασίζονται στον εθελοντισμό των εμπλεκόμενων ατόμων. (Ατυπη εκπαίδευση)
 - ο Τελική αξιολόγηση
 - ο Συμπεράσματα/Προτάσεις
 - ο Παραγωγή τελικού προϊόντος. (κατασκευή ιστοτόπου-CDROM κλπ).

4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Δημοτικά διαμερίσματα Δήμου Αυλώνος

- ✚ Επισκέψεις σε περιοχές που έχουν αξιοποιηθεί τουριστικά.
- ✚ Καταγραφή ανθρωπογενών πιέσεων σε περιοχές αυξημένου φυσικού κάλους.
- ✚ Καταγραφή στοιχείων τοπικής αρχιτεκτονικής

Φωτογραφία 1: Νεοκλασικό Ι.Μόλαρη, Αυλωνάρι από την ομάδα αρχιτεκτονικής

- ✚ Καταγραφή ενδιαφέρουσας χλωρίδας-πανίδας και πολιτιστικών μνημείων

Φωτογραφία 2: Σήμανση μονοπατιού που οδηγεί στον Ι.Ν. Αγ. Δημητρίου Καταρράκτη από την ομάδα δραστηριοτήτων

Φωτογραφία 3: Τοιχογραφίες Ι.Ν. Αγ. Δημητρίου Καταρράκτη από την ομάδα δραστηριοτήτων

- ✚ Επίσκεψη σε ηλικιωμένους κατοίκους για καταγραφή στοιχείων και/ή φωτογράφιση (τοποθεσίες, συνταγές, χειροτεχνήματα κ.ά.)

Φωτογραφία 4: Παραδοσιακά γλυκά από την ομάδα εστίασης

Εκπαιδευτική επίσκεψη

- ✚ ΚΠΕ Μακρυνίτσας: Συνάντηση Δικτύου "Παραδοσιακοί Οικισμοί & Φύση"
- ✚ Σε πρότυπη αγροτουριστική μονάδα που υλοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα για τον Οικοτουρισμό (Μαργαρίτες Ρεθύμνου)

Δημαρχείο Αυλώνας,

Προσωπικές συνεντεύξεις και συλλογή στοιχείων για την εκπόνηση της μελέτης

Αίθουσα Πληροφορικής

Επεξεργασία δεδομένων και καταγραφή της εργασίας.

Κατασκευή ιστοτόπου, δημιουργία CD-ROM.

Πνευματικό Κέντρο Δ. Αυλώνας "Ιωάννης Τζέμης"

Χρήση της βιβλιοθήκης του

Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων

Μελέτη χαρτών σε επίπεδο νομού.

Συναντήσεις μαθητών

Ημερίδα παρουσίασης εργασίας με συμμετοχή συνεργαζόμενων φορέων

Φωτογραφία 5: Ημερίδα παρουσίασης του υλοποιούμενου ΣΠΠΕ με συμμετοχή του Υφ. Τουρισμού, εκπροσώπων του ΥΠΕΠΘ & άλλων συνεργαζόμενων φορέων, Δημάρχους και κατοίκους της ευρύτερης περιοχής

5. ΔΡΑΣΕΙΣ – ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ-ΤΕΛΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

- Ημερίδες

- Φωτογραφήσεις, βιντεοσκοπήσεις, δημιουργία αρχειακού υλικού.

- Κατασκευή ιστοτόπου

Τελικά προϊόντα:

- n Έντυπο με "βήμα προς βήμα" οδηγό για τη δημιουργία ολοκληρωμένης μονάδας αγροτουρισμού.
- n Έντυπο υλικό με πληροφοριακά στοιχεία για την περιοχή (πολιτισμός, λαϊκή παράδοση, αξιοθέατα, προτεινόμενες διαδρομές κλπ.)
- n Ραδιοφωνικό σποτ
- n CD-ROM
- n DVD ημερίδας
- n Φωτογραφικό υλικό
- n Βιντεοταινίες

6. ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΕΙΔΟΣ	A. ΜΕΘΟΔΟΙ - ΜΕΣΑ	B. ΤΡΟΠΟΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ
Αρχική Αξιολόγηση (Διερεύνηση)	Ως εργαλεία αξιολόγησης θα χρησιμοποιηθούν ερωτηματολόγια	Θα αξιολογηθούν οι μαθητές_ ως προς τις υπάρχουσες γνωστικές δεξιότητες, αναφορικά με το θέμα του προγράμματος, τις δεξιότητες στη χρήση των νέων τεχνολογιών, τις στάσεις και συμπεριφορές σε θέματα περιβάλλοντος / οικονομικής ανάπτυξης.
Διαμορφωτική Αξιολόγηση	Ως εργαλείο αξιολόγησης θα χρησιμοποιηθούν οι συζητήσεις με ομάδες μαθητών και εκπαιδευτικών. Οι συζητήσεις θα γίνουν με βάση ένα προκαθορισμένο ερωτηματολόγιο.	Οι μαθητές θα αξιολογηθούν: οι μεθοδολογικές ικανότητες (ικανότητα αναζήτησης και συγκέντρωσης πληροφοριών και υλικών), η παρακίνηση (διάθεση για εργασία, προθυμία) που ανέπτυξαν οι μαθητές. Ως εργαλεία αξιολόγησης θα χρησιμοποιηθούν η μέθοδος της παρατήρησης (αφού επιλεγούν οι δραστηριότητες των μαθητών που θα παρατηρηθούν, θα καταγραφούν), η μέθοδος μέτρησης του επιπέδου συμμετοχής (πόσες φορές οι μαθητές ζήτησαν πρόσβαση στο Internet, ποιοι μαθητές δεν απουσίασαν στις τακτικές συγκεντρώσεις) και η μέθοδος της παρουσίασης σε ακροατήριο (ημερίδες).
Τελική αξιολόγηση	Ως εργαλεία αξιολόγησης θα χρησιμοποιηθούν ερωτηματολόγια και η μέθοδος της αναφοράς (οι μαθητές θα γράψουν μια αναφορά σχετικά με τις δεξιότητες που απέκτησαν)	Βασική επιδίωξη θα είναι η μέτρηση της σχέσης στόχων-αποτελέσματος. Θα αξιολογηθούν οι γνωστικές δεξιότητες των μαθητών αναφορικά με το θέμα του προγράμματος, οι δεξιότητες χρήσης των νέων τεχνολογιών (χρήση διαδικτύου, τεχνολογικού εξοπλισμού σχολείων για αναζήτηση ή παρουσιάσεις), η ευαισθητοποίηση τους σε περιβαλλοντικά θέματα και ο βαθμός ενίσχυσης της ευρωπαϊκής ταυτότητας.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Τοπική διάσταση: Αναζήτηση και καταγραφή πληροφοριακών στοιχείων για τις προοπτικές ανάπτυξης μονάδων αγροτουρισμού στο Ν. Ευβοίας. Επεξεργασία πληροφοριακών στοιχείων, εξαγωγή στατιστικά στοιχεία και σύγκριση με τα υπόλοιπα ελληνικά δεδομένα. Ευαισθητοποίηση της

τοπικής κοινωνίας σε περιβαλλοντικά προβλήματα που παρεμποδίζουν την οικονομική ανάπτυξη προκειμένου να παρέμβει στην επίλυση τους.

Εθνική διάσταση: Ενεργοποίηση των νέων ώστε να συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς και να υιοθετήσουν αρχές, που προωθούν τη βιώσιμη ανάπτυξη, μέσω ήπιων μορφών τουριστικής ανάπτυξης.

Παγκόσμια διάσταση: Ευαισθητοποίηση και πληροφόρηση γύρω από την οικολογική, οικονομική και πολιτισμική τακτική σε χώρες του εξωτερικού. Ενημέρωση των αυριανών πολιτών για τις παγκόσμιες τάσεις του τουρισμού, την προστασία του περιβάλλοντος, την ανάδειξη του ιδιαίτερου πολιτισμικού στοιχείου και αποφυγή της αφομίωσής τους σε ένα ομοιόμορφο περιβάλλον παγκοσμιοποίησης. Κατανοούν καλύτερα οι μαθητές και το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο ότι είναι μέρος ενός συστήματος που αποτελείται από τον άνθρωπο, την κουλτούρα του και το βιοφυσικό του περιβάλλον. Αντιλαμβάνονται ευκολότερα οι μαθητές την αλληλεπίδραση φυσικού-ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και τον ρόλο τους στη σύγχρονη κοινωνία. Περισσότερο ενδιαφέρον για τη βίωση και διάθεση συμμετοχής στην επίλυση των προβλημάτων της.

Ειδικότερα οι μαθητές σε τοπικό επίπεδο, παρουσίασαν αυξημένη αυτοεκτίμηση αφού αισθάνθηκαν υπερήφανοι για το έργο που έφεραν εις πέρας, για τον όμορφο τόπο όπου ζουν παρότι μακριά από τα προβεβλημένα αστικά κέντρα και για την επιδοκμασία που εισέπραξαν από τους γονείς και γνωστούς που συμμετείχαν σε δραστηριότητες του προγράμματος.

Αναλυτικότερα, αξίζει να σημειωθούν τα παρακάτω: Κατανόηση των προβλημάτων που σχετίζονται με την αλόγιστη τουριστική ανάπτυξη και το πως μπορούν να προληφθούν αυτά. Αυξημένες ευκαιρίες σε κάθε άτομο για την απόκτηση γνώσεων, στάσεων, αξιών και δεξιοτήτων, που είναι απαραίτητες για την προστασία, τη βελτίωση και την ανάδειξη του περιβάλλοντος. Διαμόρφωση νέων ατομικών και συλλογικών τρόπων συμπεριφοράς απέναντι στο περιβάλλον. Αντίληψη της έννοιας και των οφελών της ολικής ποιότητας στην παροχή υπηρεσιών. Ενημέρωση για τις αγροτουριστικές τάσεις στην υπόλοιπη ΕΕ και ενίσχυση της ευρωπαϊκής ταυτότητάς τους. Ανάπτυξη συνεργασίες μαθητών, μαθητών-εκπαιδευτικών, μαθητών-Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μαθητών-φορέων. Αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών (χρήση Η/Υ, χρήση videoprojector, αναζήτηση στο διαδίκτυο, κατασκευή ιστοτόπου) στην εκπαίδευση.

Ευαισθητοποίηση των πολιτών του Δήμου μας στο θέμα της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης και της προστασίας/αξιοποίησης του περιβάλλοντος. Κατανόηση του φυσικού πλούτου του Δήμου Αυλώνος και των όμορων Δήμων. Δραστηριοποίηση των πολιτών πάνω στην έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης και ενίσχυση της ευρωπαϊκής ταυτότητας. Η διάχυση των αποτελεσμάτων έγινε με τους παρακάτω τρόπους: (α) Δημοσιοποίηση των δραστηριοτήτων του προγράμματος μέσω εθνικών και τοπικών μέσων μαζικής ενημέρωσης (εφημερίδες, ιστότοποι), (β) παρουσίαση της μελέτης στην ευρύτερη τοπική κοινωνία των όμορων δήμων, (γ) δημιουργία CD-ROM, (δ) δημιουργία αφισών, (ε) κατασκευή ιστοσελίδας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Δημοσιογραφικός Οργανισμός Λαμπράκη, «Αγροτουρισμός», τ. 5,6 &7, Αθήνα, 2004.
2. Εφημερίδα «Νέοι Ορίζοντες», τ.18, Κύμη, 2004
3. Fennel D. , (2001), «Οικοτουρισμός», , εκδ. ΕΛΛΗΝ, Αθήνα
4. Κομίλης, Π, «Οικοτουρισμός, Η Εναλλακτική Προοπτική», εκδ. Προπομπός, Αθήνα
5. ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδος 2000-06, Μέτρο 1.10-Οδηγός Εφαρμογής «Ενθάρρυνση των Τουριστικών & Βιοτεχνικών Δραστηριοτήτων», Μάρτιος 2004
6. Αγροτικές Γεωργοσυνεταιριστικές Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις Ελλάδος, www.agroshop.gr
7. Ελληνικό Κέντρο Αγροτουρισμού, Αγροτουρισμός, www.in.gr/agro
8. Επιμελητήριο Αργολίδας, Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Περιφερειακής Ανάπτυξης Περιφέρειας Πελοποννήσου, <http://www.infopeloponnisos.gr/about3.html>
9. Επιμελητήριο Λακωνίας, Ecotravel in Peloponnesus, www.ecotravel.gr
10. Πληροφορική Χάτσιος (2003), www.agrotourism.gr

11. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, Γενικές Διαρθρώσεις-Αγροτουρισμός, <http://www.greek-ecotourism.gr/>
12. Υπουργείο Ανάπτυξης, ΕΠΑΝ-Τουρισμός, http://www.antagonistikotita.gr/epan/site/Topics/t_section?topic=ts_Tourism
13. Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας & Δημοσίων Έργων, NATURA 2000, <http://www.minenv.gr/1/12/121/12103/g1210300.html>
14. Υπουργείο Τουρισμού, Ecotourism-Greece, <http://www.greek-ecotourism.gr/>